

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

กรีช สีสันต์. การวิจัยเชิงสำรวจเบื้องต้นสำหรับนักนิเทศศาสตร์. หนังสือชุดโครงการ
ตำราราคาประหยัด. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527

โกศล วิชัยดิษฐ และกำธร โรจนพันธ์. ประมวลกฎหมายแรงงาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ประสานมิตร, 2521

กลุ่มส่งเสริมสื่อมวลชนเพื่อเด็ก. การ์ตูนเพื่อพัฒนาเด็ก. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะนิเทศศาสตร์. ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง
รายงานสรุปผลสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการสื่อสารเพื่อเด็กและเยาวชนไทย.
กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง. คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527

ธีระ ศรีธรรมรักษ์. กฎหมายแรงงานเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชากฎหมายทั่วไป
คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530

นิคม จันทรวิฑูร. กฎหมายแรงงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530

บริษัทไทยบริการจำกัด. ปัญหาสภาคิดว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร ; 2495

ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการประชาสัมพันธ์.
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527

แรงงาน. กรม. สำนักจัดหางานเอกชนกับการใช้แรงงานเด็ก. รายงานการสัมมนา.
กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน, 2526

วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กองวิจัยการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร, 2527

วีระ โลจายะ. กฎหมายสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522

ศรีสว่าง น่วมวงศ์แพทย์. เด็กของเรา. สรุปผลสัมมนา. กรุงเทพมหานคร : มาตุภูมิรายวัน, 2527

สุภชัย มนต์ไพบูลย์ และ คณะ. สิทธิมนุษยชนกับลูกจ้างในประเทศไทย. ชุดศึกษาวิจัยพัฒนาการสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร, 2529

เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527

สำเภา วรวงศ์. The process of Communication in teaching and learning, เอกสาร. แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา วิทยาลัยนวัตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (คัดสำเนา)

อุบลรัตน์ เฟิงสถิตย์. จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530

เอกสารอื่น

คมคาย นาคะปัท. "ประสิทธิผลของอุปกรณ์การสอนที่มีต่อการมารับภูมิคุ้มกันโรคของเด็กในเขตจังหวัดราชบุรี." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาพยาบาลสาธารณสุข วิทยาลัยนวัตวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522

จรีพันธ์ เขมะสุวรรณ. "การใช้ประโยชน์สไลด์เทปเสียงในการสอนวิชาสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยนวัตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518

ธนพล โล่ห์สุวรรณ. "ประสิทธิผลของเสียงตามสายที่ต่อ ความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล" วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ วิทยาลัยนวัตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525

- รุ่งรัตน์ ศิริกิจวัฒนา. "ประสิทธิผลของการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายทะเบียนราษฎรแก่
ชาวชนบท จังหวัดฉะเชิงเทรา" วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529
- รุจิรรัตน์ ชูทองรัตน์. "ประสิทธิผลของการให้ความรู้โดยใช้สื่อบุคคลและภาพผลึกต่อการเพิ่ม
ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของหญิงที่มาใช้บริการ ณ โรงพยาบาลศิริราช"
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525
- สมทรง สัตถ์ลายัน. "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ" วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515
- ประทีน คล้ายนาค. "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 โดยสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอบปกติ" วิทยานิพนธ์ปริญญามหา
บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518
- วุฒิ แตรลั้งซ์. "การศึกษาแบบสีและขนาดของภาพประกอบแบบเรียนที่นักเรียนชั้นประถมปลายชอบ"
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514
- สุรวงศ์ ณ พัทลุง. "การศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 7 โดยการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนแบบเดิม" วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520
- ลาวรรณ โฉมเจลา. "ผลดีและผลเสียจากการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กชั้นประถมปลาย"
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504
- สถาพร บุตรชัยงาม. "ผลของการ์ตูนสีเหมือนจริงและสีไม่เหมือนจริงต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้าน
บุคลิกภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ที่ระดับความคิดสร้างสรรค์ต่างกัน" วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2527
- สารีพันธ์์ ศุภวรรณ. "การวิเคราะห์รูปแบบหนังสือภาพสำหรับเด็ก" วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต
แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527

- ลักขณา มนธาตุผลิน. "การเผยแพร่ข่าวสารด้านสาธารณสุขมูลฐานด้วยเอกสารเผยแพร่เรื่อง
อนามัยครอบครัวกับสัมฤทธิ์จากการให้เอกสารเผยแพร่" วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524
- วิชรภรณ์ เรืองไพบลีย์. "ประสิทธิผลของสื่อในการให้ความรู้เรื่องภูมิคุ้มกันโรคแก่มารดา
หลังคลอด : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลราชวิถี" วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525
- สมจิตต์ วิริยานนท์ และคณะ. "สื่อการศึกษาเพื่อผู้ป่วยในโรงพยาบาล." สำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ, 2526 (อัครสำเนา)
- องอาจ จิระนันท์. "การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตกับวิธี
สอนโดยใช้สไลด์มีเสียงประกอบ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ" วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาต่างประเทศหนังสือ

- Bloom, Benjamin S. Taxonomy of Education objectives NEW YORK : David Mckey Co ; Inc, 1967
- Hilgard, Ernest R. and Boaur, Gardon H. Theories of Learning Englewood cliff, N.J. : Prentice, Inc, 1975
- Mc Quire, Gertude Mynear. Pacing transcription with shorth and slides : The Effect on Speed and Accuracy. Dissertation Abstract, 1971
- Meredith, Patrick. learning Remembering and Knowing. London : The English University Press Ltd, 1961
- Sombodo, Phillys G ; Ebberson, Ebbe B. and Maslach, Chrislina. Influenzing Attitude and Changing behavior. London : Addison-wesley Publishing Company, 1977
- Roger, Everett M. Communication Strategies for Family Planning. New York : The Free Press, 1973
- _____. and Floyed, Shoemaker F. Communication of Innovation : Cross culture Approach. New York : The Free press, 1968
- _____. and Svenning. Modernization Among Peasants : The Impact of Communication. New York : Holt, Rinehaft and Winston, Inc, 1969
- Schramm, Wilbur. Mass Media and National Development : The Role of Information in the Developing Countries. Standford, California : Standford University Press, 1964
- Elihu, Katz and Martin, Levin and Hamiltion, Herbert. Tradition of Research on the diffusion of Innovation, 1963

Carribbean Food and Nutrition Institute, Kingston, Jamica. The uses of Media in Food and Nutrition Program : Guideliness for Planner and Decision Magers, 1976

Lasswell, Harold D. The communication of Ideas. New York : Harper and Row, 1948

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้

ตารางผนวกที่ 1 การรับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็ก จากสื่อหนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา

ลำดับที่	X	X ²
1	19	361
2	18	324
3	16	256
4	16	256
5	15	225
6	15	225
7	14	196
8	13	169
9	13	169
10	13	169
11	12	144
12	12	144
13	11	121
14	11	121
15	10	100
16	10	100
17	10	100
18	10	100

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	X	X ²
19	9	81
20	9	81
21	9	81
22	8	64
23	8	64
24	6	36
25	6	36
26	6	36
27	5	25
28	5	25
29	2	4
30	2	4
รวม	$\Sigma X = 313$	$\Sigma X^2 = 3817$

กำหนดให้ n = จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ

X = คะแนนของผู้ตอบแต่ละคน

X^2 = กำลังสองของคะแนนผู้ตอบแต่ละคน

S_2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบทั้งฉบับ

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\Sigma X}{n} \\ &= 313/30 = 10.43\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}S_2 &= \frac{\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n - 1} \\ &= 18.449\end{aligned}$$

หาค่าความเชื่อมั่นจากสูตร K-R_{z1}, R_{tt} = $\frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \bar{X}(n - \bar{X})}{ns^2} \right]$

$$\begin{aligned}R_{tt} &= \frac{30 \times 0.6312}{29} \\ &= 0.65\end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากหนังสือ
การ์ตูนเรื่องนุตมา = 0.65

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางผนวกที่ 2 การรับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อเกมส์

ลำดับที่	X	X ²
1	11	121
2	10	100
3	10	100
4	9	81
5	9	81
6	9	81
7	8	64
8	8	64
9	8	64
10	7	49
11	7	49
12	7	49
13	7	49
14	7	49
15	7	49
16	7	49
17	6	36
18	6	36
19	6	36
20	6	36
21	6	36
22	6	36

ตารางแนวกท 2 (ต่อ)

ลำดับที่	X	X ²
23	6	36
24	6	36
25	6	36
26	5	25
27	5	25
28	5	25
29	4	16
30	4	16
รวม	$\Sigma X = 208$	$\Sigma X^2 = 1530$

กำหนดให้ n = จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ

X = คะแนนของผู้ตอบแต่ละคน

X² = กำลังสองของคะแนนผู้ตอบแต่ละคน

S₂ = ความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบทั้งฉบับ

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{n}$$

$$= \frac{208}{30} = 6.93$$

30

$$S^2 = \frac{\sum X^2}{n} - \frac{(\sum X)^2}{n}$$

$$= 2.975$$

หาความเชื่อมั่นจากสูตร K-R_{tt}, R_{tt} = $\frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - X(n-X)}{ns^2} \right]$

$$R_{tt} = \frac{30 \times 0.7913}{29}$$

$$= 0.81$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กจากสื่อเกมส์

$$= 0.81$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบความรู้เรื่องกฎหมาย

1. เด็กอายุต่ำกว่าเท่าใดที่ห้ามไปทำงาน

ก. 9 ขวบ	ค. 12 ขวบ
ข. 10 ขวบ	ง. 14 ขวบ

2. เด็กอายุต่ำกว่า 12-14 ปี จะทำงานใดได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

ก. ไม่ทราบ	ค. งานใต้ดิน-ใต้น้ำ
ข. งานรับใช้ตามร้านค้า	ง. งานเกี่ยวกับเครื่องยนต์ที่กำลังติดเครื่องทำงานอยู่

3. เด็กอายุ 12-14 ปี จะทำงานส่งหนังสือพิมพ์โดยไม่ขออนุญาตได้หรือไม่

ก. ได้	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่ได้	ง. ไม่มีระบุไว้ในกฎหมาย

4. เด็กอายุ 12-14 ปี จะทำงานรับใช้เกี่ยวกับกีฬา (อาทิเช่น เป็นเด็กเก็บลูกเทนนิสตามสนามต่าง ๆ ฯลฯ) ได้หรือไม่

ก. ได้	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่ได้	ง. ไม่มีระบุไว้ในกฎหมาย

5. เด็กอายุ 12-14 ปี จะทำงานเก็บ, ขาย, รับ, ส่ง ดอกไม้หรือผลไม้ได้หรือไม่

ก. ได้	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่ได้	ง. ไม่มีระบุไว้ในกฎหมาย

6. กฎหมายอนุญาตเด็กอายุ 12-14 ปี ทำงาน ยก, แบน, ทาม สิ่งของไม่เกิน 10 กิโลกรัมหรือไม่

ก. อนุญาต	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่อนุญาต	ง. แล้วแต่ความสมัครใจของเด็ก

7. งานประเภทใดที่กฎหมายห้ามเยาวชนอายุ 15-18 ปี ทำงาน
- ก. ไม่ทราบ
 ข. งานเกี่ยวกับเครื่องยนต์กำลังติดเครื่องทำงานอยู่
 ค. งานรับใช้ตามร้านค้า
 ง. งานรับใช้ตามสถานบริการ
8. กฎหมายอนุญาตให้เยาวชนอายุ 15-18 ปี ทำงานใต้ดิน-ใต้น้ำ หรือไม่
- ก. อนุญาต
 ข. ไม่อนุญาต
 ค. ไม่ทราบ
 ง. แล้วแต่ความสมัครใจของเด็ก
9. กฎหมายอนุญาตให้เยาวชนอายุ 15-18 ปี ทำงานเกี่ยวกับวัตถุเคมีพวกไวไฟ หรือไม่
- ก. ไม่ทราบ
 ข. ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนายจ้าง
 ค. อนุญาต
 ง. ไม่อนุญาต
10. ผู้ทำงาน (ลูกจ้าง) มีสิทธิหยุดงานได้ในจำนวนกี่วัน
- ก. ไม่ทราบ
 ข. หยุดอาทิตย์ละ 1 วัน
 ค. ลูกจ้างไม่มีสิทธิที่จะมีวันหยุดงาน
 ง. แล้วแต่นายจ้างจะกำหนด
 เป็นอย่างน้อย
11. ลูกจ้างมีสิทธิหยุดงานในวันหยุดตามประเพณี เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเด็ก หรือไม่
- ก. ไม่ทราบ
 ข. ไม่มีสิทธิหยุดงานในวันดังกล่าว
 ค. มีสิทธิหยุดงานในวันดังกล่าว
 ง. ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนายจ้าง
12. เด็กอายุเท่าใดห้ามทำงานในวันหยุดอย่างเด็ดขาด
- ก. ไม่ทราบ
 ข. ไม่เกิน 12 ปี
 ค. ไม่เกิน 15 ปี
 ง. ไม่เกิน 18 ปี
13. กฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างทำงานไม่เกินวันละกี่ชั่วโมง
- ก. ไม่ทราบ
 ข. 8 ชั่วโมง/วัน
 ค. 10 ชั่วโมง/วัน
 ง. 12 ชั่วโมง/วัน

14. ท่านคิดว่าเจ้าของโรงงานมีความผิดหรือไม่ ถ้า
- ก. คนงานป่วยแล้วไม่รักษาให้
 ผิด   ไม่ผิด
- ข. สภาพแวดล้อมในการทำงาน ทำลายสุขภาพและไม่ปลอดภัย
 ผิด   ไม่ผิด
- ค. ห้องพักไม่ถูกสุขอนามัย
 ผิด   ไม่ผิด
- ง. มีการทุบตี ทารุณ ลูกจ้าง
 ผิด   ไม่ผิด
- จ. รับเด็กเข้าทำงานโดยไม่ให้ค่าจ้าง
 ผิด   ไม่ผิด
15. พ่อแม่ที่นำลูกไปขายให้ทำงานในโรงงานมีความผิดตามกฎหมายหรือไม่
 ผิด   ไม่ผิด
16. ถ้าเด็กถูกลอกมาทำงาน ถูกใช้งานเกินอายุ และได้รับความทุกข์ทรมานจากนายจ้าง จะขอความช่วยเหลือไปยังที่ใดได้บ้าง
1. ....
  2. ....
  3. ....
  4. ....
  5. ....
  6. ....
  7. ....

แบบทดสอบความรู้เรื่องกฎหมาย

(ตอบหลังจากอ่านหนังสือการ์ตูนแล้ว)

1. เด็กอายุต่ำกว่าเท่าใดที่ห้ามไปทำงาน

ก. 9 ขวบ	ค. 12 ขวบ
ข. 10 ขวบ	ง. 14 ขวบ
2. เด็กอายุต่ำกว่า 12-14 ปี จะทำงานใดได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

ก. ไม่ทราบ	ค. งานใต้ดิน-ใต้น้ำ
ข. งานรับใช้ตามร้านค้า	ง. งานเกี่ยวกับเครื่องยนต์ที่กำลังติดเครื่องทำงานอยู่
3. เด็กอายุ 12-14 ปี จะทำงานส่งหนังสือพิมพ์โดยไม่ขออนุญาตได้หรือไม่

ก. ได้	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่ได้	ง. ไม่มีระบุไว้ในกฎหมาย
4. เด็กอายุ 12-14 ปี จะทำงานรับใช้เกี่ยวกับกีฬา (อาทิเช่น เป็นเด็กเก็บลูกเทนนิสตามสนามต่าง ๆ ฯลฯ) ได้หรือไม่

ก. ได้	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่ได้	ง. ไม่มีระบุไว้ในกฎหมาย
5. เด็กอายุ 12-14 ปี จะทำงานเก็บ, ขาย, รับ, ส่ง ดอกไม้หรือผลไม้ได้หรือไม่

ก. ได้	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่ได้	ง. ไม่มีระบุไว้ในกฎหมาย
6. กฎหมายอนุญาตเด็กอายุ 12-14 ปี ทำงาน ยก, แบน, หาม สิ่งของไม่เกิน 10 กิโลกรัมหรือไม่

ก. อนุญาต	ค. ไม่ทราบ
ข. ไม่อนุญาต	ง. แล้วแต่ความสมัครใจของเด็ก

7. งานประเภทใดที่กฎหมายห้ามเยาวชนอายุ 15-18 ปี ทำงาน
- ไม่ทราบ
  - งานเกี่ยวกับเครื่องยนต์กำลังติดเครื่องทำงานอยู่
  - งานรับใช้ตามร้านค้า
  - งานรับใช้ตามสถานบริการ
8. กฎหมายอนุญาตให้เยาวชนอายุ 15-18 ปี ทำงานได้คืน-ได้น้ำ หรือไม่
- อนุญาต
  - ไม่อนุญาต
  - ไม่ทราบ
  - แล้วแต่ความสมัครใจของเด็ก
9. กฎหมายอนุญาตให้เยาวชนอายุ 15-18 ปี ทำงานเกี่ยวกับวัตถุเคมีพวกไวไฟ หรือไม่
- ไม่ทราบ
  - ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของนายจ้าง
  - อนุญาต
  - ไม่อนุญาต
10. ผู้ทำงาน (ลูกจ้าง) มีสิทธิหยุดงานได้ในจำนวนกี่วัน
- ไม่ทราบ
  - หยุดอาทิตย์ละ 1 วัน
  - ลูกจ้างไม่มีสิทธิที่จะมีวันหยุดงาน
  - แล้วแต่นายจ้างจะกำหนด
11. ลูกจ้างมีสิทธิหยุดงานในวันหยุดตามประเพณี เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเด็ก หรือไม่
- ไม่ทราบ
  - ไม่มีสิทธิหยุดงานในวันดังกล่าว
  - มีสิทธิหยุดงานในวันดังกล่าว
  - ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของนายจ้าง
12. เด็กอายุเท่าใดห้ามทำงานในวันหยุดอย่างเด็ดขาด
- ไม่ทราบ
  - ไม่เกิน 12 ปี
  - ไม่เกิน 15 ปี
  - ไม่เกิน 18 ปี
13. กฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างทำงานไม่เกินวันละกี่ชั่วโมง
- ไม่ทราบ
  - 8 ชั่วโมง/วัน
  - 10 ชั่วโมง/วัน
  - 12 ชั่วโมง/วัน

14. ท่านคิดว่าเจ้าของโรงงานมีความผิดหรือไม่ ถ้า
- ก. คนงานป่วยแล้วไม่รักษาให้
 ผิด   ไม่ผิด
- ข. สภาพแวดล้อมในการทำงาน ทำลายสุขภาพและไม่ปลอดภัย
 ผิด   ไม่ผิด
- ค. ห้องพักไม่ถูกสุขอนามัย
 ผิด   ไม่ผิด
- ง. มีการทุบตี ทารุณ ลูกจ้าง
 ผิด   ไม่ผิด
- จ. รับเด็กเข้าทำงานโดยไม่ให้ค่าจ้าง
 ผิด   ไม่ผิด
15. พ่อแม่ที่นำลูกไปขายให้ทำงานในโรงงานมีความผิดตามกฎหมายหรือไม่
 ผิด   ไม่ผิด
16. ถ้าเด็กถูกหลอกมาทำงาน ถูกใช้งานเกินอายุ และได้รับความทุกข์ทรมานจากนายจ้าง จะขอความช่วยเหลือไปยังที่ใดได้บ้าง
1. ....
  2. ....
  3. .... ศูนย์วิทยุโทรพยาบาล
  4. ....
  5. .... จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  6. ....
  7. ....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ ..... เพศ ชาย หญิง

ที่อยู่ .....

อายุ .....

ระดับการศึกษา .....

อาชีพของบิดาหรือมารดา (คนใดคนหนึ่ง)

- เกษตรกร
- รับจ้าง
- ค้าขาย
- รับราชการ
- อื่น ๆ ระบุ .....

การศึกษาของบิดา

- ไม่ได้เรียนหนังสือ
- จบชั้นประถมต้น
- จบชั้นประถมปลาย
- จบชั้นมัธยมต้น
- จบชั้นมัธยมปลาย
- จบระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า
- จบระดับปริญญาตรี
- จบระดับปริญญาโท-เอก
- อื่น ๆ ระบุ .....

การศึกษาของมารดา

- ไม่ได้เรียนหนังสือ
- จบชั้นประถมต้น
- จบชั้นประถมปลาย
- จบชั้นมัธยมต้น
- จบชั้นมัธยมปลาย
- จบระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า
- จบระดับปริญญาตรี
- จบระดับปริญญาโท-เอก
- อื่น ๆ ระบุ .....

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ได้รับ

1. ท่านชอบ หนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ชอบ เพราะ .....
  - ไม่ชอบ เพราะ .....
2. ท่านชอบภาพ ของ หนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมานี้หรือไม่
  - ชอบ
  - ไม่ชอบ
3. ท่านชอบสี ของ หนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมานี้หรือไม่
  - ชอบ
  - ไม่ชอบ
4. ท่านชอบขนาด/รูปเล่ม ของ หนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมานี้หรือไม่
  - ชอบ
  - ไม่ชอบ
5. ท่านเข้าใจเนื้อเรื่องในการ์ตูนนี้สักเพียงใด
  - เข้าใจเพียงเล็กน้อย
  - เข้าใจพอสมควร
  - เข้าใจทั้งหมด
6. ท่านคิดว่า ลักษณะตัวหนังสือที่ใช้ในสื่อนี้เป็นอย่างไร
  - อ่านง่าย
  - อ่านยาก
7. ท่านคิดว่าหนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมานี้ ควรนำไปให้ใครอ่านมากที่สุด เพราะเหตุใด
  - เด็ก เพราะ .....
  - ผู้ใหญ่ เพราะ .....
8. ภาพและสีของ หนังสือการ์ตูนที่ท่านต้องการ
  - .....
  - .....

9. ท่านต้องการได้รับความรู้ในเรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก และสิทธิมนุษยชนด้วยสื่อประเภทใด
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- โทรทัศน์   วิทยุ   เกมส์
- หนังสือการ์ตูน   เสียงตามสาย   ไปสเตอร์
- อื่น ๆ ระบุ .....
10. มีตอนใดหรือหน้าใดที่ท่านอ่านแล้วไม่เข้าใจ
.....
.....
11. มีตอนใดหรือหน้าใดที่ท่านคิดว่าควรให้มีการแก้ไข เพราะเหตุใด
.....
.....
12. ท่านต้องการให้ใครได้อ่าน หนังสือการ์ตูนเรื่องบุญมา บ้าง
.....
.....
13. ท่านจะทำอย่างไรกับสื่อที่ได้รับแจกนี้
.....
.....

แบบทดสอบความรู้จากเกมส์

1. นายจ้างที่รับเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี เข้าทำงานนั้นผิดกฎหมายหรือไม่
  - ( ) ผิด
  - ( ) ไม่ผิด
  - ( ) ไม่ทราบ
2. นายจ้างจะให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำงานในวันหยุดได้หรือไม่
  - ( ) ได้
  - ( ) ไม่ได้
  - ( ) ไม่ทราบ
3. กฎหมายห้ามเด็กอายุต่ำกว่าเท่าใดเข้าทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกล
  - ( ) ต่ำกว่า 15 ปี
  - ( ) ต่ำกว่า 18 ปี
  - ( ) ไม่ทราบ
4. ลูกจ้างจะได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นหรือไม่ ในกรณีที่ทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดพักผ่อนประจำปี และวันหยุดตามประเพณี
  - ( ) ได้
  - ( ) ไม่ได้
  - ( ) ไม่ทราบ
5. จากข้อ 4 ถ้าได้ จะได้กี่เท่าของค่าจ้างปกติ
  - ( ) 1 เท่า
  - ( ) 2 เท่า
  - ( ) ไม่ได้รับค่าจ้างเพิ่ม
6. ตามกฎหมายหากลูกจ้างทำงานล่วงเวลาในวันปกติจะได้ค่าจ้างกี่เท่าของค่าจ้างปกติ
  - ( ) 1 เท่าครึ่ง
  - ( ) 2 เท่า
  - ( ) 3 เท่า

7. ถ้าทำงานล่วงเวลาในวันหยุด ลูกจ้างจะได้ค่าจ้างกี่เท่าของค่าจ้างปกติ
- ( ) 1 เท่าครึ่ง
  - ( ) 2 เท่า
  - ( ) 3 เท่า
8. กฎหมายห้ามลูกจ้างอายุเท่าใด ทำงานในวันหยุด
- ( ) ต่ำกว่า 15 ปี
  - ( ) ต่ำกว่า 18 ปี
  - ( ) 3 ต่ำกว่า 20 ปี
9. เวลาทำงานของลูกจ้างในจำพวกงานอุตสาหกรรม คือ
- ( ) ไม่เกินอาทิตย์ละ 48 ชั่วโมง
  - ( ) มากกว่าอาทิตย์ละ 48 ชั่วโมง
  - ( ) ไม่ทราบ
10. ลูกจ้างทำงานเป็นเวลานานเท่าใด จึงจะมีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปีได้
- ( ) 6 เดือนขึ้นไป
  - ( ) 1 ปีขึ้นไป
  - ( ) ไม่จำกัดระยะเวลา
11. การลาป่วยของลูกจ้างต้องมีใบรับรองแพทย์ในกรณีที่ลูกจ้างคนนั้นป่วยติดต่อกันกี่วัน
- ( ) 1 วัน
  - ( ) 2 วัน
  - ( ) 3 วัน
12. ลูกจ้างประจำ มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันลาป่วยหรือไม่
- ( ) มี
  - ( ) ไม่มี
  - ( ) ไม่ทราบ

แบบทดสอบความรู้จากเกมส์
(ตอบหลังจากเล่นเกมแล้ว)

1. นายจ้างที่รับเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี เข้าทำงานนั้นผิดกฎหมายหรือไม่
  - ( ) ผิด
  - ( ) ไม่ผิด
  - ( ) ไม่ทราบ
2. นายจ้างจะให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำงานในวันหยุดได้หรือไม่
  - ( ) ได้
  - ( ) ไม่ได้
  - ( ) ไม่ทราบ
3. กฎหมายห้ามเด็กอายุต่ำกว่าเท่าใดเข้าทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกล
  - ( ) ต่ำกว่า 15 ปี
  - ( ) ต่ำกว่า 18 ปี
  - ( ) ไม่ทราบ
4. ลูกจ้างจะได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นหรือไม่ ในกรณีที่ทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดพักผ่อนประจำปี และวันหยุดตามประเพณี
  - ( ) ได้
  - ( ) ไม่ได้
  - ( ) ไม่ทราบ
5. จากข้อ 4 ถ้าได้ จะได้ที่เท่าของค่าจ้างปกติ
  - ( ) 1 เท่า
  - ( ) 2 เท่า
  - ( ) ไม่ได้รับค่าจ้างเพิ่ม

6. ตามกฎหมายหากลูกจ้างทำงานล่วงเวลาในวันปกติจะได้ค่าจ้างกี่เท่าของค่าจ้างปกติ
- ( ) 1 เท่าครึ่ง
  - ( ) 2 เท่า
  - ( ) 3 เท่า
7. ถ้าทำงานล่วงเวลาในวันหยุด ลูกจ้างจะได้ค่าจ้างกี่เท่าของค่าจ้างปกติ
- ( ) 1 เท่าครึ่ง
  - ( ) 2 เท่า
  - ( ) 3 เท่า
8. กฎหมายห้ามลูกจ้างอายุเท่าใด ทำงานในวันหยุด
- ( ) ต่ำกว่า 15 ปี
  - ( ) ต่ำกว่า 18 ปี
  - ( ) 3 ต่ำกว่า 20 ปี
9. เวลาทำงานของลูกจ้างในจำพวกงานอุตสาหกรรม คือ
- ( ) ไม่เกินอาทิตย์ละ 48 ชั่วโมง
  - ( ) มากกว่าอาทิตย์ละ 48 ชั่วโมง
  - ( ) ไม่ทราบ
10. ลูกจ้างทำงานเป็นเวลานานเท่าใด จึงจะมีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปีได้
- ( ) 6 เดือนขึ้นไป
  - ( ) 1 ปีขึ้นไป
  - ( ) ไม่จำกัดระยะเวลา
11. การลาป่วยของลูกจ้างต้องมีใบรับรองแพทย์ในกรณีที่ลูกจ้างคนนั้นป่วยติดต่อกันกี่วัน
- ( ) 1 วัน
  - ( ) 2 วัน
  - ( ) 3 วัน

12. ลูกจ้างประจำ มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันลาป่วยหรือไม่

- ( ) มี
- ( ) ไม่มี
- ( ) ไม่ทราบ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ ..... เพศ ชาย หญิง

ที่อยู่ .....

อายุ .....

ระดับการศึกษา .....

อาชีพของบิดาหรือมารดา (คนใดคนหนึ่ง)

- เกษตรกร
- รับจ้าง
- ค้าขาย
- รับราชการ
- อื่น ๆ ระบุ .....

การศึกษาของบิดา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ จบชั้นประถมศึกษา
☐ จบชั้นประถมปลาย	☐ จบชั้นมัธยมต้น
☐ จบชั้นมัธยมปลาย	☐ จบระดับอนุปริญา/เทียบเท่า
☐ จบระดับปริญาตรี	☐ จบระดับปริญาโท-เอก
☐ อื่น ๆ ระบุ	

การศึกษาของมารดา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ จบชั้นประถมศึกษา
☐ จบชั้นประถมปลาย	☐ จบชั้นมัธยมต้น
☐ จบชั้นมัธยมปลาย	☐ จบระดับอนุปริญา/เทียบเท่า
☐ จบระดับปริญาตรี	☐ จบระดับปริญาโท-เอก
☐ อื่น ๆ ระบุ	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ได้รับ

1. ท่านชอบ เกมสล็อตเต๋าได้นันได นี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ชอบ เพราะ .....
  - ไม่ชอบ เพราะ .....
2. ท่านชอบภาพ ของ เกมสล็อตเต๋าได้นันได นี้หรือไม่
  - ชอบ
  - ไม่ชอบ
3. ท่านชอบสี ของ เกมสล็อตเต๋าได้นันได นี้หรือไม่
  - ชอบ
  - ไม่ชอบ
4. ท่านชอบขนาด/รูปเล่ม ของ เกมสล็อตเต๋าได้นันได นี้หรือไม่
  - ชอบ
  - ไม่ชอบ
5. ท่านเข้าใจเนื้อเรื่องในเกมส์นี้สักเพียงใด
  - เข้าใจเพียงเล็กน้อย
  - เข้าใจพอสมควร
  - เข้าใจทั้งหมด
6. ท่านคิดว่า ลักษณะตัวหนังสือที่ใช้ในสื่อนี้เป็นอย่างไร
  - อ่านง่าย
  - อ่านยาก
7. ท่านคิดว่าเกมสล็อตเต๋าได้นันไดนี้ ควรนำไปให้ใครอ่านมากที่สุด เพราะเหตุใด
  - เด็ก เพราะ .....
  - ผู้ใหญ่ เพราะ .....
8. ภาพและสีของ เกมสล็อตเต๋าได้นันไดนี้
  - .....
  - .....

9. ท่านต้องการได้รับความรู้ในเรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก และสิทธิมนุษยชนด้วยสื่อประเภทใด
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- โทรทัศน์   วิทยุ   เกมส์
- หนังสือการ์ตูน   เสียงตามสาย   โปสเตอร์
- อื่น ๆ ระบุ .....
10. มีตอนใดหรือหน้าใดที่ท่านอ่านแล้วไม่เข้าใจ
- .....
- .....
11. มีตอนใดหรือหน้าใดที่ท่านคิดว่าควรให้มีการแก้ไข เพราะเหตุใด
- .....
- .....
12. ท่านต้องการให้ใครได้เล่นเกมสล็อตเต่าได้บ้าง
- .....
- .....
13. ท่านจะทำอย่างไรกับสื่อที่ได้รับแจก
- .....
- .....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

โดยที่การยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัวและสิทธิเท่าเทียมกัน และโอนมิได้ ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษย์ เป็นหลักมูลแห่งอิสรภาพความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

โดยที่การไม่นำพาและการเหยียดหยามต่อสิทธิมนุษยชน ยังผลให้มีการกระทำอันป่าเถื่อน ซึ่งเป็นการละเมิดมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างร้ายแรง และได้มีการประกาศว่าปณิธานสูงสุดของสามัญชนได้แก่ ความต้องการให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ในโลกด้วยอิสรภาพในการพูดและความเชื่อถือ และอิสรภาพพ้นจากความหวาดกลัว และความต้องการ

โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลักบังคับของกฎหมาย ถ้าไม่ประสงค์จะให้คนตกอยู่ในบังคับให้หันเข้าหาการขบถขัดขืนต่อทรราชและการกดขี่ เป็นวิถีทางสุดท้าย

โดยที่เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมวิวัฒนาการแห่งสัมพันธไมตรีระหว่างนานาชาติ

โดยที่ประชากรแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึงความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนอันเป็นหลักมูล ในเกียรติศักดิ์และคุณค่าของมนุษย์ และในสิทธิเท่าเทียมกันของบรรดาชายและหญิง และได้ตกลงใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้น ในด้านอิสรภาพอันกว้างขวางยิ่งขึ้น

โดยที่รัฐสมาชิกต่างปฏิญาณจะให้บรรลุถึงซึ่งการส่งเสริมการเคารพ และการปฏิบัติตามหลักสากลต่อสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพหลักมูล โดยร่วมมือกับสหประชาชาติ

โดยที่ความเข้าใจร่วมกันในสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ปฏิญญานี้สำเร็จผลเต็มบริบูรณ์

ฉะนั้น บัดนี้ สมัชชาจึงประกาศว่า

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดาประชากร และประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดหมายปลายทางที่ว่าเอกชนทุกคนและองค์การของสังคมทุกองค์การ โดยการรำลึกถึงปฏิญญานี้เป็นเนืองนิจ จะบากบั่นพยายามด้วยการสอนและศึกษา ใน

อันที่จะส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสราภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ ในอันที่จะให้มีการยอมรับนับถือ และการปฏิบัติตามโดยสากลและอย่างเป็นผลจริงจัง ทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยกันเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้อำนาจแห่งรัฐนั้น ๆ

ข้อ 1. มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิต่างมีเหตุผล และมีโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ

ข้อ 2. (1) ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสราภาพ บรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใด ๆ ดังเช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

(2) อนึ่งจะ ไม่มี ความแตกต่างใด ๆ ตามมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง การศาล หรือทางการระหว่างประเทศของประเทศหรือดินแดนที่บุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนนั้นจะเป็นเอกราชอยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเองหรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อ 3. คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน

ข้อ 4. บุคคลใด ๆ จะถูกยึดเป็นทาส หรือต้องภาระจำยอมไม่ได้ ความเป็นทาส และการค้าทาสเป็นอันห้ามขาดทุกรูป

ข้อ 5. บุคคลใด ๆ จะถูกทรมานหรือได้รับผลปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรมหรือต่ำช้าไม่ได้

ข้อ 6. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่า เป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่งหน

ข้อ 7. ทุกคนเสมอกันตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญานี้ และจากการยุ้งให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 8. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบำนาญอันเป็นผลจริงจังจากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติ ต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลักมูล ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ 9. บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศไปต่างถิ่นโดยผลการไม่ได้

ข้อ 10. ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะได้รับพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรม ในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและการกระทำผิดอาญา

โต ๆ ที่ถูกกล่าวหา

ข้อ 11. (1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีผิดตามกฎหมายในการพิจารณาเปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี

(2) จะถือบุคคลโต ๆ ว่ามีความผิดทางอาชญาเนื่องด้วยการกระทำหรือละเว้นโต ๆ อันมิได้จัดเป็นความผิดทางอาชญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่ได้กระทำการนั้นขึ้นไม่ได้ และจะลงโทษอันหนักกว่าที่ใช้อยู่ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาชญาขึ้นไม่ได้

ข้อ 12. บุคคลโต ๆ จะถูกแทรกสอดโดยพบการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัวในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือจะถูกหลอกลวงในเกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอดหรือการหลอกลวงดังกล่าวนี้

ข้อ 13. (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหวและสถานที่อยู่ภายในเขตของแต่ละรัฐ

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศโต ๆ ไป รวมทั้งประเทศของตนเองด้วยและจะกลับยังประเทศตน

ข้อ 14. (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหา และที่จะได้อาศัยพำนักในประเทศอื่นเพื่อลี้ภัยจากการประหัตประหาร

(2) จะอ้างสิทธินี้ไม่ได้ ในกรณีที่มีการดำเนินคดีสืบเนื่องอย่างแท้จริงมาจากความผิดที่มีใช้ทางการเมือง หรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ 15. (1) ทุกคนมีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่ง

(2) บุคคลโต ๆ จะถูกตัดสัญชาติของตนโดยผลการ หรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้

ข้อ 16. (1) ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์แล้วมีสิทธิที่จะทำการสมรสและจะก่อตั้งครอบครัวโดยปราศจากการจำกัดโต ๆ อันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สัญชาติ หรือศาสนา ต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในการสมรส ระหว่างการสมรสและในการขาดจากการสมรส

(2) การสมรสจะกระทำกันก็แต่ด้วยความยินยอมโดยอิสระ และเต็มที่ของผู้

ที่เจตนาและจะเป็นคู่สมรส

(3) ครอบครัวเป็นหน่วยธรรมชาติและหลักมูลของสังคมสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากสังคมและรัฐ

ข้อ 17. (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกริบทรัพย์สินโดยผลการไม่ได้

ข้อ 18. ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิดมโนธรรมและศาสนา สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการเปลี่ยนศาสนาหรือความเชื่อถือ และอิสรภาพในการที่จะประกาศศาสนาหรือความเชื่อถือของตนโดยการสอน การปฏิบัติ การสักการบูชา และการประกอบพิธีกรรม ไม่ว่าจะโดยลำพังตนเอง หรือในประชาคมร่วมกับผู้อื่น และเป็นการสาธารณะหรือส่วนบุคคล

ข้อ 19. ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความเห็นโดยปราศจากการแทรกสอด และที่จะแสวงหา รับและแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตแดน

ข้อ 20. (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการร่วมประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกบังคับให้สังกัดสมาคมหนึ่งสมาคมใดไม่ได้

ข้อ 21. (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยผ่านทางผู้แทน ซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค

(3) เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล

เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงโดยทั่วไปและเสมอภาค และการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

ข้อ 22. ทุกคน ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีสิทธิในความมั่นคงทางสังคมและมีสิทธิในการบรรลุถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรมอันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกียรติศักดิ์ของตน และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ทั้งนี้โดยความเพียรพยายามแห่งชาติ และโดยความร่วมมือระหว่างประเทศและตามระบอบการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ

ข้อ 23. (1) ทุกคนมีสิทธิในการทำงานในการเลือกงานโดยอิสระ ในเงื่อนไขอัน

ยุติธรรมและเป็นประโยชน์แก่การทำงาน และในการคุ้มครองต่อการว่างงาน

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างเท่าเทียมกัน สำหรับงานที่เท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ

(3) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับเงินจ้างที่ยุติธรรมและเป็นประโยชน์ที่จะให้ประกันแก่ตนเองและครอบครัวของตน ซึ่งความเป็นอยู่อันควรแก่เกียรติศักดิ์ของมนุษย์ และถ้าจะเป็นก็จะต้องได้รับวิถีทางคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

(4) ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้งและที่จะเข้าร่วมสหพันธ์กรรมกร เพื่อความคุ้มครองแห่งผลประโยชน์ของตน

ข้อ 24. ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานตามสมควร และวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับเงินจ้าง

ข้อ 25. (1) ทุกคนมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ดีของตนและของครอบครัว รวมทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และการดูแลรักษาทางแพทย์ และบริการทางสังคมที่จำเป็น และมีสิทธิในความมั่นคงยามว่างงาน เจ็บป่วยพิการ เป็นหม้าย ว่างชรา หรือขาดอาชีพอื่น ในพฤติการณ์ที่นอกเหนืออำนาจของตน

(2) มารดาและเด็กมีสิทธิที่จะรับการดูแลรักษาและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งปวงไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสมรส จะต้องได้รับการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อ 26. (1) ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประถมศึกษาจะต้องเป็นการบังคับการศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพจะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาขั้นสูงขึ้นไปก็จะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคน เข้าได้ถึง โดยเสมอภาคตามมูลฐานแห่งคุณวุฒิ

(2) การศึกษาจะได้จัดไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่ และยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสระภาพหลักมูลให้มั่นคงแข็งแรงจะต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีธรรมและมิตรภาพระหว่างบรรดาประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนา จะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติ เพื่อการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

(3) บิดามารดา มีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรของตน

ข้อ 27. (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาคมโดยอิสระ

ที่จะบันเทิงใจในศิลปะและที่จะมีส่วนในความรุดหน้า และคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุ อันเป็นผลจากประดิษฐ์กรรมใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรม และศิลปกรรมซึ่งตนเป็นผู้สร้าง

ข้อ 28. ทุกคนมีสิทธิในระเบียบทางสังคมและทางระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นทางให้สำเร็จผลเต็มที่ตามสิทธิและอิสระภาพดังกล่าวไว้ในปฏิญานี้

ข้อ 29. (1) ทุกคนมีหน้าที่ต่อประชาคม ด้วยการพัฒนาบุคลิกภาพของตนโดยอิสระและเต็มที่ จะกระทำได้ก็แต่ในประชาคมเท่านั้น

(2) ในการใช้สิทธิและอิสระภาพแห่งตน ทุกคนตกอยู่ในบังคับของข้อจำกัดเพียงเท่าที่ได้กำหนดลง โดยกฎหมายเท่านั้น เพื่อประโยชน์ที่จะได้มาซึ่งการรับประกันถือและเคารพสิทธิและอิสระภาพของผู้อื่นตามสมควร และที่จะเผชิญกับความเรียกร้องต้องการอันเที่ยงธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชนและสวัสดิการทั่วไปในสังคมประชาธิปไตย

(3) สิทธิและอิสระภาพเหล่านี้จะให้ขัดต่อวัตถุประสงค์ และหลักการของสหประชาชาติไม่ได้ ไม่ว่าในกรณีใด ๆ

ข้อ 30. ไม่มีบทใดในปฏิญานี้ที่จะอนุমানว่าให้สิทธิใด ๆ แก่รัฐ หมู่คนหรือบุคคล ในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ หรือปฏิการใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสระภาพดังกล่าวไว้ในปฏิญานี้

การใช้แรงงานเด็ก

เด็กซึ่งอยู่ในวัยเจริญเติบโต ความระมัดระวังในการทำงานอาจไม่มีพอเหมือนกับผู้ใหญ่ แต่งานบางอย่างเด็กก็สามารถทำได้ และงานบางอย่างเด็กไม่สามารถทำได้ ฉะนั้น กฎหมายจึงบัญญัติ

คุ้มครองเด็กไม่ให้งานหนักเกินความสามารถในการทำงาน ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ได้บัญญัติคุ้มครองการใช้แรงงานเด็กดังนี้คือ

ประเภทของเด็กที่ห้ามนายจ้างรับเข้าทำงาน คือ

ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี เป็นลูกจ้าง (ข้อ 20) คือ นายจ้างจะรับเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี เป็นลูกจ้างไม่ได้

เด็กอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี กฎหมายคุ้มครองการใช้แรงงานตั้งนี้คือห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ยังไม่ถึง 15 ปี เป็นลูกจ้าง เว้นแต่

(1) รับเด็กนั้นไว้เป็นลูกจ้างสำหรับทำงานตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด ซึ่งงานนั้นต้องไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความเจริญเติบโตของร่างกาย (ข้อ 21)

ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดงานที่นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ยังไม่ถึง 15 ปี เป็นลูกจ้างได้ ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 ดังต่อไปนี้

1. งานรับใช้งานพาณิชยกรรม เว้นแต่งานรับใช้ในสถานจำหน่ายและเสิร์ฟสุรา
2. งานรับใช้เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์
3. งานรับใช้เกี่ยวกับการกีฬา
4. งานเก็บ จำหน่าย รับหรือส่งดอกไม้ ผลไม้ เครื่องชำ เครื่องดื่มที่ไม่มี

แอลกอฮอล์

5. งานยก แบก หาม ทูน หรือลาก ของที่มีน้ำหนักไม่เกิน 10 กิโลกรัม

(2) รับเด็กไว้เป็นลูกจ้างสำหรับงานอย่างอื่นนอกจากที่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดงานที่นายจ้างรับเด็กซึ่งอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ยังไม่ถึง 15 ปี เป็นลูกจ้าง กำหนดไว้แล้ว เช่น งานที่ทำทอผ้า ขนบึงกรอบ ลูกกวาด นายจ้างจะต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานเพื่อให้ออกใบอนุญาตให้ (ข้อ 21(2))

วิธีการขออนุญาตรับเด็กอายุ 12 แต่ไม่เกิน 15 ปี เข้าทำงาน นายจ้างต้องปฏิบัติดังนี้

ก. นายจ้างต้องเป็นผู้ยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกำหนด พร้อมกับนำเด็กและหลักฐานดังต่อไปนี้

1. เอกสารแสดงหน้าที่การงาน กำหนดชั่วโมงทำงาน และวันหยุด
2. เอกสารแสดงอายุของเด็ก
3. เอกสารแสดงความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

เมื่อพนักงานออกใบอนุญาตพิจารณาแล้วเห็นสมควร จะให้นายจ้างนำใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันขึ้นหนึ่งรับรองว่าเด็กนั้นมีร่างกายสมบูรณ์และสามารถทำงานตามที่ขออนุญาตได้ พร้อมทั้งใบรับรองของโรงเรียนแสดงเวลาเรียนและผลการศึกษาด้วยก็ได้ (ข้อ 22)

ยังห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ยังไม่ถึง 15

ปี ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 น. และ 6.00 น. เว้นแต่เด็กนั้นเป็นผู้แสดงภาพยนตร์
ละคร หรือการแสดงอย่างอื่นคล้ายคลึงกัน แต่ในระยะดังกล่าวนั้นต้องจัดให้เด็กได้พักผ่อนพอสมควร
(ข้อ 23)

นอกจากนี้ยังห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี
ทำงานในวันหยุด (ข้อ 24)

คุ้มครองการใช้แรงงานเด็กอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ยังไม่ถึง 18 ปี ดังนี้

ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ยังไม่ถึง 18 ปี

ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนตฺ์ขณะที่เครื่องจักรหรือ
เครื่องยนตฺ์กำลังทำงาน

(2) งานที่ต้องทำไต่ดินหรือไต่หน้า

(3) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุเคมีที่เป็นอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด

หรือวัตถุไวไฟ

(4) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี

(5) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด (ข้อ 25)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาววิมลมาศ สุ่มะโน เกิดวันที่ 22 มิถุนายน 2506 สำเร็จการศึกษาปริญญา
นิเทศศาสตรบัณฑิต (นศ.บ) คณะนิเทศศาสตร์ สาขาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ใน
ปีการศึกษา 2526 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 สังกัดวิทยาลัยครูภูเก็ต
(สทวิทยาลัยทักษิณ) กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แรงงานเด็กและสิทธิมนุษยชน

โครงการ “สื่อสัทธิมุขชนเพื่อเยาวชน” เป็นโครงการของคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สนับสนุนโครงการโดยยูเนสโก โครงการนี้มุ่งหมายที่จะผลิตสื่อใหม่ๆ เพื่อเผยแพร่สัทธิมุขชน ซึ่งถือเป็นการศึกษานอกระบบแก่ผู้ไม่มีโอกาสเรียนหนังสือ

ในการจัดทำโครงการนี้ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากบุคคลต่อไปนี้ ดร. อาทาล คุณตุลา ประสิทธิ์ โมวิลกุล บวรศักดิ์ อุวรรณโณ คุณหญิงกนก สามเสน วิดวิมลศิริ ชำนาญเวช สุดาศิริ เฮงพลธนา มัทยา จิตติรัตน์ ชมนาท รังสิยาภา วรบรรณ ธนวิบูลย์ พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา สุผานิต มั่นสุข ศิริพงษ์ เหลืองสุวรรณ กฤตยา อรุณสกุล กเชนทร์ ไชยสิทธิ์ พรดา รัตจินดา อรทัย อุโฆสิตกุล เฉลิมพล ไตรหิรัญ นิรัตน์ พุกกาญจนานนท์ ชาญชัย หอระदान มนตรี จิตรวิวัฒน์ นภภรณ์ สวัสดิมงคล ปนัดดา เอี่ยมวิลาววัฒน์ รังสิมา และ กมลรัตน์ จิรชวัน

สื่อดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของยูเนสโกแต่ประการใด ถึงแม้ว่ายูเนสโกได้ให้ความสนับสนุนทางการเงินเพื่อพิมพ์เอกสารนี้

ภาพโดย : ชุตินพงษ์ สมทวีพิ

ผู้อำนวยการโครงการ : วิทิต มันทากรณ์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10500
โทร. 215-0891-4

พิมพ์โดย : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร 2529

ถามถึง!

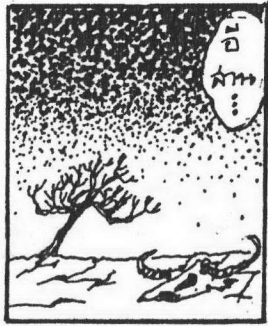

ไม่ใช่ความผิดของ
พวกรพ เยาวชนตัวน้อย
ที่ต้องทนทุกข์ทรมานจาก
ความเลวร้ายของผู้ใหญ่บาง
คน พวกเขาจะได้เติบโตและ
เติบโตเป็นพลเมืองดีของ
ชาติ แต่วันนี้พวกเขาอยู่
นอกถนนสายแห่งความรัก
เพียงข้างข้าง...เหลือเด็ก

4. ขบวนการ รุสหาช่วยเหลือเด็กผู้ไร้พรพรรณ
เหล่านี้บ้างเถิด... พวกเขาเจ็บปวด เพราะความ
เห็นแก่ตัวของบางส่วนของสังคม ขอความช่วยเหลือไปช่วย...

1. กรมแรงงาน (โทร. 2215110)   4. บ้านพักฉุกเฉิน (โทร. 2415116)
2. ส.ร.ว.จ. (191, 123)   5. มูลนิธิเพื่อสหประชาชาติ (โทร. 2457307)
3. กองแรงงานหญิงและเด็ก (โทร. 2231446)   6. ศูนย์พักพิงสตรีและเด็ก มูลนิธิเด็ก (โทร. 2813418)

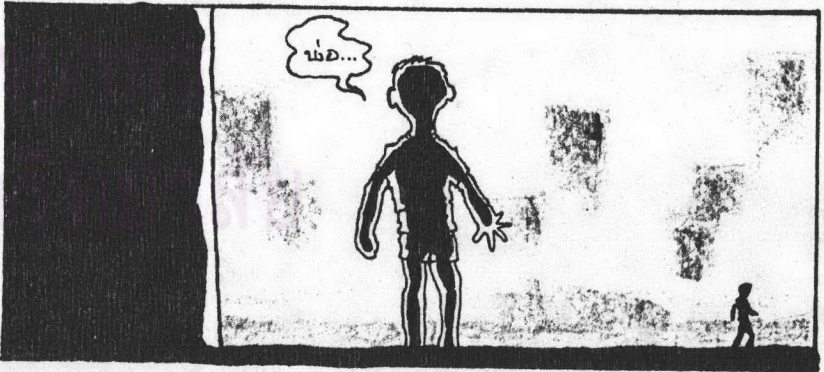

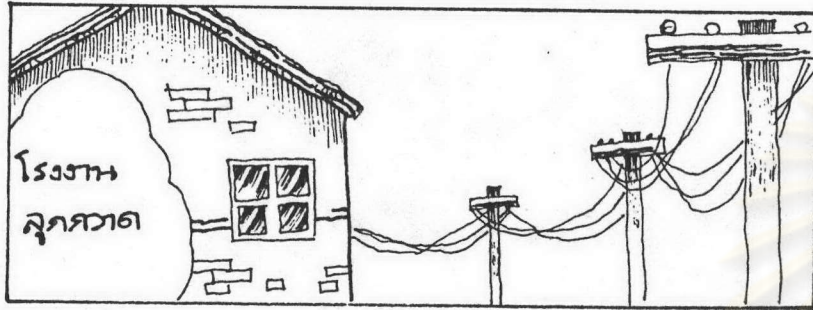
ความหนึ่งแล้ว ค้ำถาวร
ของภาคอีสาน ทำให้แผ่นดิน
แห่งนี้ทอดเงาพันธุ้ธัญญาหาร
ผู้ตกจึงอดอดยากขาดแคลน และหิว-
โหย นานการอื่นร่นทางหนึ่ง
ของพดงเขา... คือ เจ้ากรุงฯ

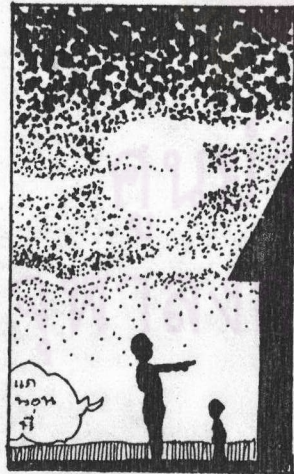
พรุ่งนี้ บุญมาต้องพา
ครอบครัวมา กับพ่อหน่:สุก เราจะไป
หาทางทำ แสงอาทิตย์ที่นั่น...

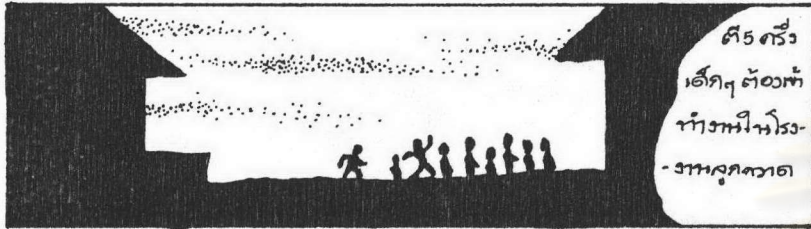

บุญมาถูกห้ามขายต่อ
ที่นี้... บุญมาต้องอยู่
กับคนใหม่ ตัวใหญ่ หน้า
ตา หน้าตาสีเทา หน้าดำ
สภาพของที่นี่ดูสกปรก
และมืดลับหนึบ... บุญมา
ตะโกนร้องไห้จะเป็นอย่างไรนะ

ตี 5 ครึ่ง
เด็ก ๆ ต้อท
ทำงานในโรง
งานสุกคาต

โอ้! มี
หน้าที่ทำ
กับพี่ค
-กาดตอ?

บ้านเราจน แต่ก็มีดี
ง่ามีฮัก มีถางต้อ
เป็นอย่างนี้ทุกมือ
แห่งๆเลย เมื่อหๆถึง
ได้ล้มป่วยตันปร.จ่า

เด็ก ๆ ทำงานโตโตไม่มีวันหยุด
นับจนถึง 5 ทุ่ม ทุกวัน
ไม่มีวันหยุด ไม่ว่าจะเป็น
เสาร์-อาทิตย์ หรือวันไหน
เป็นหน้าที่ของพวกหมา...

งม
นี่
ลูกหมา
...

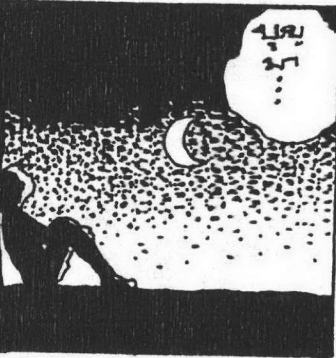

ไม่หว่านัค บุญมาก็เห็นเพื่อน
กันหนึ่งซิ่งหนอหนอมา 3-4 เดือนแล้ว
ต้องต้อไป เพราะหาขจางไม่ยอม
พาขมาปรัดเขาเลย เขาสิ้งเห็ดคี่
ไม่เคยเห็นหา ต้อให้เป็นหาตาคี่
ต้องต้อ บุญมาเห็นแล้วเสร์ใจ
ข:ตจั่วตข่างกลันหนล้งจั้ง

เวลาผ่านไป...
บุญมาเด็กบ้านหมอด
เริ่มรู้จักต้อ เริ่ม
เรื่อกษาความยุติธรรม
เออหนอ...
เสร์สภาพ ขิ้งสภาพ
และ:สิทธิในความ
เป็นคนของเขา
อยู่แห่งใดตั้น

บุญ
มา
...

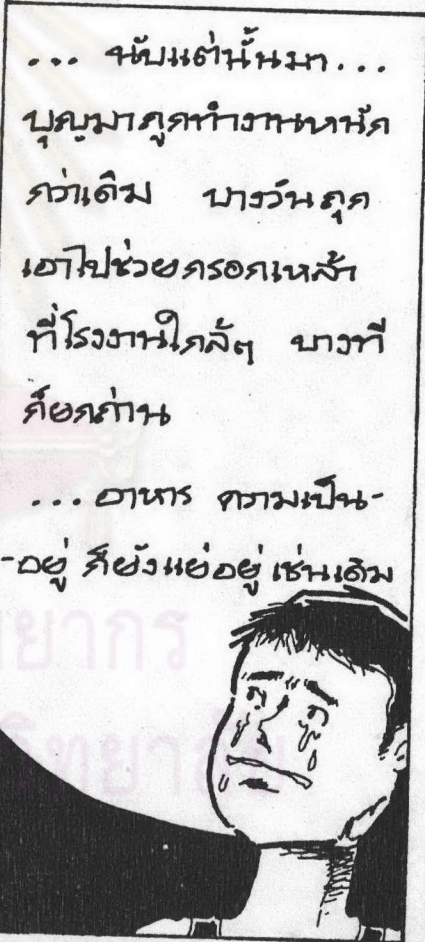

หา
ขนี่
นชุด
บั้ง
ห:

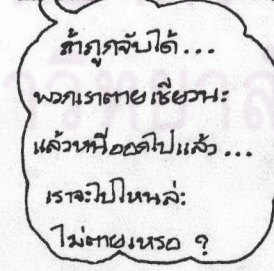
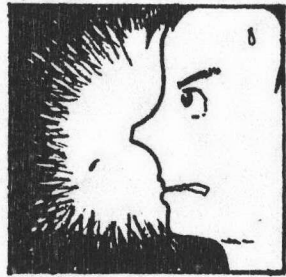
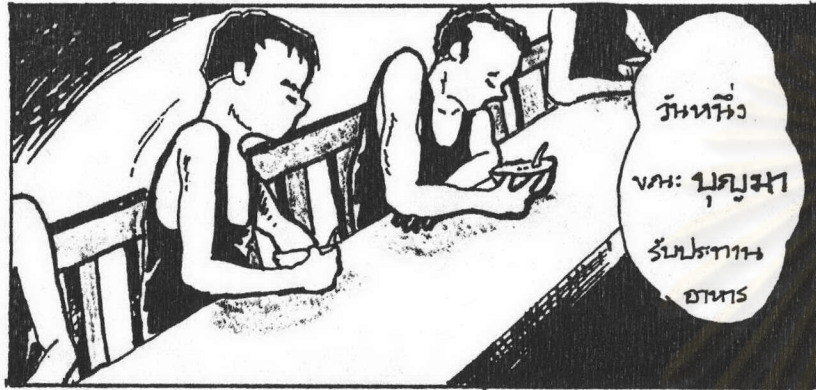
เราไม่เคยหยุดเลย เรา
อยากคืนหัวอ้อม
และหนอนี่หนอ
ต้อแรง หาตจี่
ไม่เคยเห็นเลย

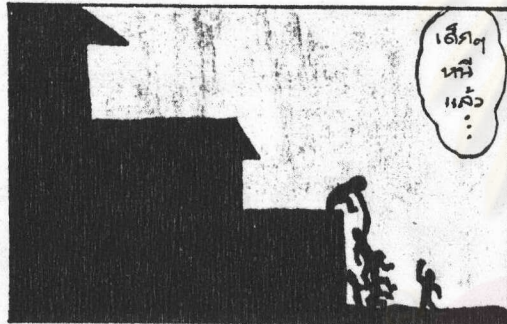
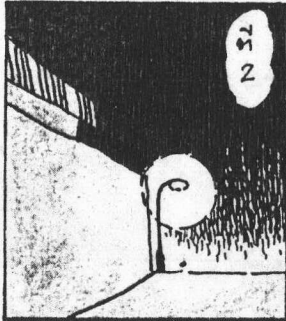

๑ เอ็ดดูเล่าให้ คุณครู ตานั่นฟัง
ทั้งหมด... .. เขาส่งสารเอ็ดดู จึงนำ
เอ็ดดูไปยังมูลนิธิเพื่อการศึกษาเพื่อเอ็ดดู
ทำให้นักเรียนนั้น มีโอกาสได้ เรียนอยู่ที่นี่
และใช้ชีวิตเหมือนเด็กทั่วไป ... สำหรับ
โรงเรียนนี้นั้นเขาได้ไปแจ้งต่อกรมแระ-
-งาน แห่งการลับ- และจัดการ
ตามกฎหมาย

4ที่จะบอกหนุ่ๆให้วันละคืออย่างนี้
 เด็กอายุต่ำกว่า 12 ปีห้ามทำงานเลย แต่ถ้าอายุ 12-15 ปีจะ -
 ทำงานได้ก็ได้อะไรไม่ต้องขออนุญาต แต่ถ้าเป็นงานเฉพาะบางประ -
 -เภทเท่านั้น เช่น งานรับใช้ตามร้านค้า แต่ต้อง
 ไม่ใช่รับใช้ตามร้านกาแฟ เหล้า ขา ยาน: งานส่ง
 หนังสือพิมพ์ก็ทำได้ งานรับใช้เกี่ยวกับสัตว์
 งานเก็บ-ขาย-รับ-ส่ง ดอกไม้ ผลิตไม้ พืชที่
 ด้ทำได้ แต่ถ้าจะทำงานอื่นนอกจากนี้ต้องขออนุญาตก่อน หมายค -
 -แบบ-นาม ถ้าทำต่อวันไม่เกิน 10 ชั่วโมง ถ้าอายุ 15-18 ปีกฎหมายห้าม
 ทำงานกับเครื่องจักรกลที่ทำงานอยู่
 งานที่อันตราย-ใต้น้ำ งานเกี่ยวกับวัตถุเคมี พืช
 ไวไฟ ไร่/ ยัวลือกแม่เชียว.

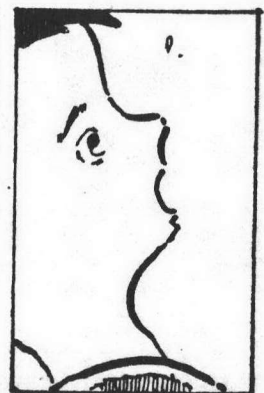
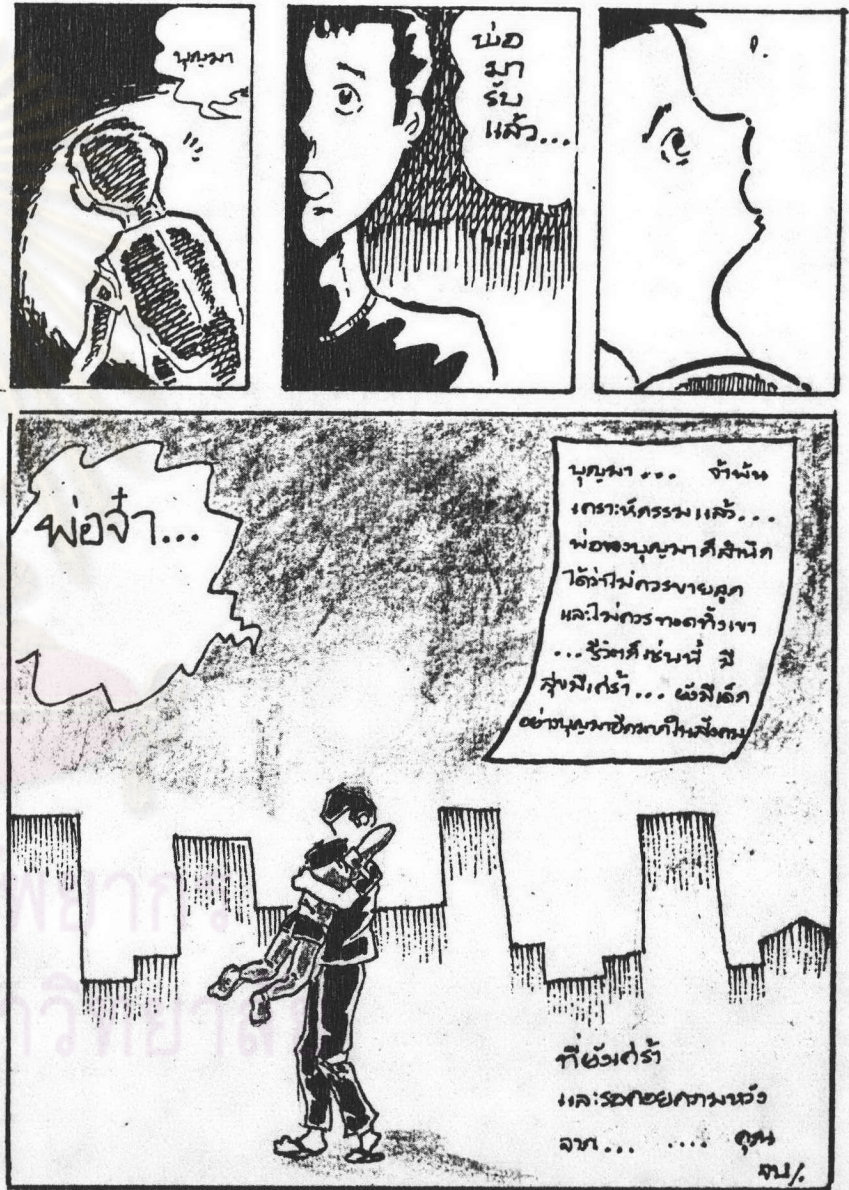
ถ้าเรากำหนด เอาตัวนี้ที่เราหยุดจากที่ขยับวันเป็นอย่าง -
 น้อยและต้องให้หยุดในวันหยุดตามประเพณีเช่น สงกรานต์, ปีใหม่... หรือ
 วันเด็ก ... ..ถ้าอายุยังไม่เกิน 15 ปีกฎหมายห้ามนำมาทำงาน
 ในวันหยุดเด็ดขาด กฎหมายกำหนดด้วยว่าจะต้องมี -
 กำหนดเวลาทำงานปกติไม่เกินวันละกี่ชั่วโมงหรือสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง มีเวลา
 พักให้เราด้วย ถ้าป่วยต้องรักษาให้ ตัวนี้ให้สวัสดิการ ไม่ปล่อย
 ให้เราอดอยาก ตัวนี้ที่แข็งแรง สภากาแฟสื่อมวลชน
 ทำงานตัวนี้ไม่ทำให้สุขภาพและมีความปลอดภัย หรือพบ
 คุณชนนัง เรื่องทุกสิ่งอย่างห้ามทำเด็ดขาด ประชาชน
 ที่พบเห็นการให้สารช่วยหนังสือ พ่อ-แม่อย่าเอาลูก
 มาขายทำงาน ถ้ามาทำแล้วการเยี่ยมเยียนบ้าง
 อ้อ! ถ้าตรวจเจอพร้อมจะช่วยเหลือเรา:

เจ้าชาย
 ล้อมจำคุก เพราะกรรม
 แร่ทางเขาสิ้นภรรยา
 ทำผิดกฎหมาย ตำรวจ
 ร่วมมือจับกุมด้วย ราว
 -งาน กุณปัด อ้อ! ไรกรรม
 เน้นไว้คณ... คือกุณปัด
 เหนื่องกัน รวมทั้งจับ
 ไปเข้าคุกที่นายเจ็ดข้อ

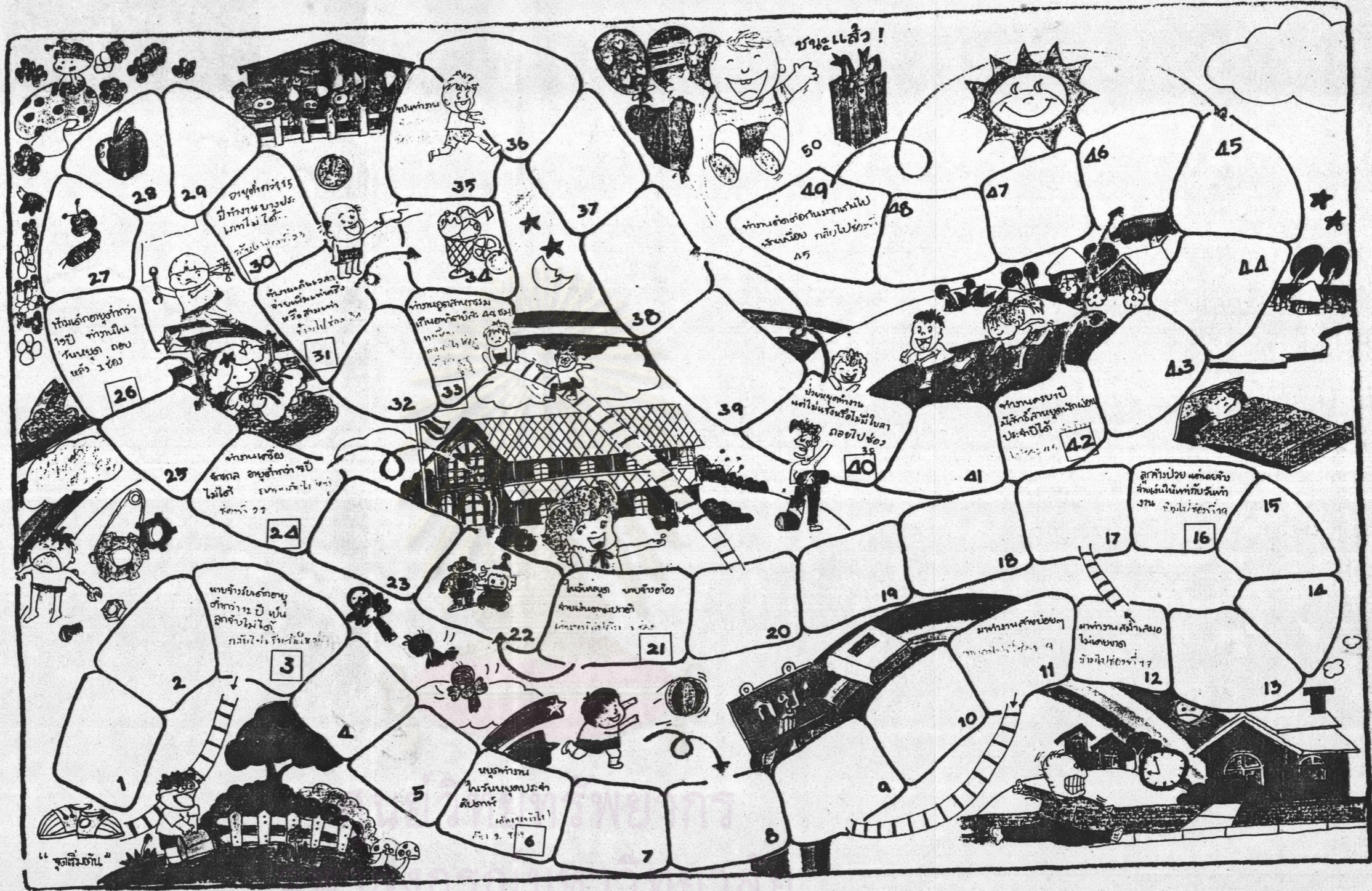
พ่อจ๋า...

บุญมา... จ้า...
 เกลา: หนีกรรมแล้ว...
 พ่อของบุญมาที่สนิท
 ได้ไปไม่ทราบยอด
 และไปทวงทวงที่เงา
 ...ชีวิตที่ชนะมี มี
 สูงมีได้... ยี่สิบได้
 อย่างบุญมาอีกคนในสังคม

ที่อุดมได้
 และรอคอยตามหัว
 จา... .. คุณ
 ฅน/

แรงงานเด็กและสตรีหมุ่ชยชน

ทำไมเดินหน้า - ถอยหลัง

- 3** นายจ้างจะรับเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปีเข้าทำงานไม่ได้
- 6** ลูกจ้างต้องมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน
- 16** ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้ปีหนึ่งไม่เกิน 30 วันทำงาน ถ้าลาติดต่อกัน 3 วันขึ้นไป ต้องมีใบรับรองของแพทย์ ลูกจ้างประจำจะมีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันลาป่วยตลอดระยะเวลาที่ลา
- 21** ในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปี นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำเท่าวันทำงาน
- 24** ห้ามลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานเกี่ยวกับการผลิต หรือขนส่ง วัตถุพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ หรือ วัตถุระเบิด และห้ามทำความสะดวกเครื่องจักรขณะเครื่องชงค์ทำงาน
- 26** นายจ้างจะให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำงานในวันหยุดไม่ได้
- 30** นายจ้างจะรับเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าทำงานบางประเภทไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และมารดาของเด็กยินยอม
- 31** ลูกจ้างทำงานล่วงเวลานายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างเพิ่ม 1 เท่าครึ่งของค่าจ้างปกติสำหรับวันทำงาน และ 3 เท่าของค่าจ้างปกติสำหรับการทำงานล่วงเวลาในวันหยุด
- 33** เวลาทำงานของลูกจ้าง
  - ก. งานอุตสาหกรรมไม่เกินสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง
  - ข. งานขนส่งไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง
  - ค. งานค้าขาย พาณิชยกรรมไม่เกินสัปดาห์ละ 54 ชั่วโมง
- 40** การลาป่วยต้องแจ้งหรือมีใบลา ถ้าลา 3 วันติดต่อกัน ต้องมีใบรับรองแพทย์
- 42** ลูกจ้างที่ทำงานมากกว่า 1 ปีแล้วมีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปีไม่น้อยกว่าปีละ 6 วันทำงาน

ที่ปรึกษา

ประสิทธิ์ โรจน์กุล
 นิคมศิริ ชัยบุญเช
 สุคนทรี เสงี่ยม
 มัทนา จิตศิริรัตน์

บรรณรักษ์ อู่ทองโ
 วรรณ ธนวิบูลย์
 ชนนาท รังนิภา

"สิ่งสำคัญบนแผ่นดินสยาม"
 เป็นโครงการของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 สมัยคณะมนตรี (2529)
 ภาพโดย: วิชัย ศรีรัตน์
 ผู้ดำเนินรายการ: นิตล มั่นตาภรณ์